ระบบควบคุมการจ่ายไฟฟ้าอัจฉริยะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังเครื่องยนต์ไบโอดีเซล

Bio-Diesel Engine Generator Intelligent Control System

ลงทะเบียนวันที่ 11 ก.พ. 2552
เลขทะเบียน 099480
เลขหมู่ วพ TK 2782 ส2395
หัวเรื่อง เครื่องกำเนิดไฟฟ้า - วิจัย

นายสมชาย เบียนสูงเนิน หัวหน้าโครงการวิจัย
นายวินัย จันทร์เพ็ง ผู้ร่วมวิจัย
นายนิติพงศ์ ปานกลาง ผู้ร่วมวิจัย
นายพร้อมศักดิ์ อภิรติกุล ผู้ร่วมวิจัย
นายไพศาล บุญเจียม ผู้ร่วมวิจัย
ดร.บุญยัง ปลั่งกลาง ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

คณะวิศวกรรมศาสตร์

ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
งบประมาณประจำปี 2550

ระบบควบคุมการจ่ายไฟฟ้าอัจฉริยะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังเครื่องยนต์ไบโอดีเซล

Bio-Diesel Engine Generator Intelligent Control System

นายสมชาย เบียนสูงเนิน	หัวหน้าโครงการวิจัย
นายวินัย จันทร์เพ็ง	ผู้ร่วมวิจัย
นายนิติพงศ์ ปานกลาง	ผู้ร่วมวิจัย
นายพร้อมศักดิ์ อภิรติกุล	ผู้ร่วมวิจัย
นายไพศาล บุญเจียม	ผู้ร่วมวิจัย
ดร.บุญยัง ปลั่งกลาง	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

คณะวิศวกรรมศาสตร์

ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

งบประมาณประจำปี 2550

โครงการวิจัย ระบบควบคุมการจ่ายไฟฟ้าอัจฉริยะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังเครื่องยนต์ไบโอดีเซล
Bio-Diesel Engine Generator Intelligent Control System

ชื่อนักวิจัย	นายสมชาย เบียนสูงเนิน	หัวหน้าโครงการวิจัย
	นายวินัย จันทร์เพ็ง	ผู้ร่วมวิจัย
	นายนิติพงศ์ ปานกลาง	ผู้ร่วมวิจัย
	นายพร้อมศักดิ์ อภิรติกุล	ผู้ร่วมวิจัย
	นายไพศาล บุญเจียม	ผู้ร่วมวิจัย
	ดร.บุญยัง ปลั่งกลาง	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

ประจำปี 2550

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้ได้สร้างและวิเคราะห์ระบบควบคุมการจ่ายไฟฟ้าอัจฉริยะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังเครื่องยนต์ไบโอดีเซล เริ่มจากการสร้างระบบควบคุมการขนานเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ใช้เครื่องยนต์เป็นต้นกำลังเข้าระบบไฟฟ้าแบบอัตโนมัติโดยใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ ทำให้เกิดความสะดวกในการตรวจสอบเงื่อนไข การทดสอบพฤติกรรมของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าได้ทดสอบกับเครื่องกำเนิดชนิด 1 เฟส ขนาด 3 kW 220 V โดยพบว่าสัญญาณรูปคลื่นแรงดันของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ามีฮาร์มอนิกส์ประกอบอยู่ด้วย แต่ระบบควบคุมยังสามารถสั่งการให้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าทำงานเมื่อแหล่งจ่ายหลักไม่สามารถจ่ายโหลดได้ตามต้องการ พร้อมทั้งสั่งงานให้หยุดการทำงานเมื่อแหล่งจ่ายหลักสามารถจ่ายโหลดได้ และเมื่อเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องยนต์ดีเซลทำการขนานเข้ากับระบบไฟฟ้าความถี่และแรงดันของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจะถูกควบคุมโดยความถี่และแรงดันของระบบ แต่กระแสยังมีสัญญาณฮาร์โมนิกส์ปนอยู่ ซึ่งในการพัฒนางานวิจัยขั้นต่อไปจะต้องออกแบบชุดกำจัดสัญญาณฮาร์โมนิกส์ เพื่อไม่ให้ส่งผลต่อคุณภาพระบบไฟฟ้า ส่วนภาคแสดงผลทำงานได้ตามที่ออกแบบ โดยสามารถส่งและรับค่าผ่านคลื่นความถี่วิทยุได้ ทำให้สามารถเก็บข้อมูลปริมาณทางด้านไฟฟ้า ดูสถานะของระบบ และสั่งการการทำงานผ่านคอมพิวเตอร์ได้ สำหรับการเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น สามารถทำได้ที่โหลดต่ำ โดยจากการทดสอบอัตราการใช้พลังงานเทียบที่โหลดขนาดต่างๆ ที่โหลดต่ำประมาณ 0% ถึง 30 % จะมีการใช้พลังงานที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงควรนำพลังงานไฟฟ้าที่เหลือจากการจ่ายโหลดเก็บที่แบตเตอรี่ เพื่อนำมาใช้สลับกับการเดินเครื่องยนต์ การหาตำแหน่งติดตั้งที่เหมาะสมในแบบ 1 เฟส หาได้จากการพิจารณากำลังไฟฟ้าสูญเสียที่เกิดจากสายนิวตรอล

กิตติกรรมประกาศ

ทางคณะนักวิจัยต้องขอขอบพระคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน และขอขอบคุณหน่วยงานและบุคคลต่อไปนี้

นายอาทิตย์ เจริญยิ่ง และนายจรัล เกาะแก้ว ที่ช่วยงานด้านทดสอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

โครงการวิจัยบ้านพลังงานราชมงคล ของภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนานเข้ากับระบบบ้านพลังงานจนทำให้โครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะนักวิจัย

สารบัญ

รายการ	หน้า
บทคัดย่อ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของงานวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตงานวิจัย	1
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	2
บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 หลักการทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	5
2.2 การคำนวณปริมาณทางไฟฟ้า	9
2.3 อุปกรณ์ประมวลผล	14
2.4 โปรแกรมคอมพิวเตอร์	16
บทที่ 3 การออกแบบระบบควบคุม	17
3.1 การออกแบบวงจรควบคุม	17
3.2 การวัดขนาดของแรงดัน	19
3.3 วงจรเปรียบเทียบมุมเฟสและความถี่	20
3.4 วงจรการสตาร์ทและหยุดเดินเครื่องยนต์ดีเซล	21
3.5 การควบคุมการขนานเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเข้าระบบไฟฟ้า	22
3.6 วงจรวัดกำลังไฟฟ้า	22
3.7 การเขียนโปรแกรมควบคุม	23
3.8 การออกแบบส่วนแสดงผล	24
บทที่ 4 การทดสอบและวิเคราะห์ผล	25
4.1 การทดสอบภาคการควบคุม	26
4.2 การทดสอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	27
4.3 การทดสอบขนานเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเข้ากับระบบไฟฟ้า	29
4.4 การทดสอบประสิทธิภาพของระบบควบคุม	31
4.5 การปรับปรุงระบบควบคุม	34

สารบัญ(ต่อ)

รายการ	หน้า
4.6 การทดสอบส่วนแสดงผล	36
4.7 การทดสอบควบคุมการจ่ายกำลังไฟฟ้า	38
4.8 การวิเคราะห์หาตำแหน่งติดตั้งที่เหมาะสม	41
บทที่ 5 การทดสอบและเก็บผล	43
5.1 สรุปผลงานการวิจัย	43
5.2 การพัฒนาในขั้นต่อไป	44
เอกสารอ้างอิง	45
ภาคผนวก	46
ภาคผนวก ก ส่วนประกอบของระบบทดสอบ	47
ภาคผนวก ข ข้อมูลเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องยนต์ดีเซล	48
ภาคผนวก ค บทความเผยแพร่	49
ประวัตินักวิจัย	61

สารบัญรูป

รายการ	หน้า
รูปที่ 2.1ระบบควบคุมการจ่ายพลังงานไฟฟ้าของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	4
รูปที่ 2.2 แผนผังของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแบบไร้แปลงถ่าน	6
รูปที่ 2.3 วงจรการสตาร์ทและหยุดเดินเครื่องยนต์ดีเซล	8
รูปที่ 2.4 ลักษณะสัญญาณแรงดันไฟฟ้ากระแสสลับ	9
รูปที่ 2.5 การหาค่าเฉลี่ยของรูปคลื่นสัญญาณใด ๆ	10
รูปที่ 2.6 สัญญาณกระแสแบบไซน์	11
รูปที่ 2.7 กราฟกระแส แรงดันและกำลังไฟฟ้า	12
รูปที่ 2.8 ความถี่จากการตรวจสอบเวลาที่เกิดการเปลี่ยนของสัญญาณ	13
รูปที่ 2.9 มุมต่างเฟสของสองสัญญาณ	14
รูปที่ 2.10 ส่วนประกอบของ dsPIC30F4011	14
รูปที่ 2.11 การจัดวางขาของไมโครคอนโทรลเลอร์ dsPIC30F4011	15
รูปที่ 2.12 ส่วนประกอบที่สำคัญของโปรแกรมวิชวลเบสิก	16
รูปที่ 3.1 แผนผังระบบควบคุม	17
รูปที่ 3.2 กราฟการจ่ายพลังงานไฟฟ้าของแหล่งจ่ายทั้ง 2 แหล่ง	17
รูปที่ 3.3 วงจรแปลงแรงดันไฟฟ้ากระแสสลับเป็นแรงดันไฟฟ้ากระแสตรง	19
รูปที่ 3.4 การยกระดับสัญญาณไฟฟ้ากระแสสลับ	20
รูปที่ 3.5 วงจรเปรียบเทียบมุมเฟสและความถี่	20
รูปที่ 3.6 วงจรการสตาร์ทและหยุดเดินเครื่องยนต์ดีเซล	21
รูปที่ 3.7 วงจรต่อขนานเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเข้ากับระบบไฟฟ้า	22
รูปที่ 3.8 วงจรแปลงกระแสเป็นแรงดัน	22
รูปที่ 3.9 ส่วนประกอบการแสดงผล	24
รูปที่ 4.1 วงจรควบคุมของระบบ	25
รูปที่ 4.2 การทดสอบสัญญาณแรงดัน	26
รูปที่ 4.3 สัญญาณวงจรเปรียบเทียบมุมเฟสและความถี่	27
รูปที่ 4.4 สัญญาณแรงดันของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขณะไม่มีโหลด	27
รูปที่ 4.5 สัญญาณแรงดันของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขณะป้อนโหลด 1500 W	28
รูปที่ 4.6 สัญญาณแรงดันของเครื่องกำเนิดเต็มพิกัด 3000 W	28
รูปที่ 4.7 สัญญาณขณะเริ่มเดินและหยุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	29

สารบัญรูป(ต่อ)

รายการ	หน้า
รูปที่ 4.8 สัญญาณของระบบและเครื่องกำเนิดไฟฟ้าก่อนสตาร์ท	29
รูปที่ 4.9 สัญญาณของระบบและเครื่องกำเนิดไฟฟ้าหลังสตาร์ท	30
รูปที่ 4.10 สัญญาณของระบบและเครื่องกำเนิดไฟฟ้าหลังการขนาน	30
รูปที่ 4.11 การเทียบสัญญาณแรงดันและกระแสขณะปรับเร่งความเร็วรอบ	31
รูปที่ 4.12 สัญญาณการตรวจสอบเงื่อนไข	32
รูปที่ 4.13 สัญญาณสั่งต่อและปลดเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเข้าระบบไฟฟ้า	33
รูปที่ 4.14 สัญญาณการต่อวงจรของรีเลย์และแมคเนติกส์คอนแทคเตอร์	33
รูปที่ 4.15 การทดสอบการขนานเข้าระบบ	33
รูปที่ 4.16 การปรับเปลี่ยนวงจรขนานเข้าระบบ	34
รูปที่ 4.17 วงจรทดสอบเปรียบเทียบเวลาการทำงานของอุปกรณ์ตัดต่อ	35
รูปที่ 4.18 สัญญาณการทดสอบช่วงเวลาตัดต่อ	35
รูปที่ 4.19 สถานะของระบบขณะยังไม่ขนานเข้าระบบ	36
รูปที่ 4.20 กราฟปริมาณทางไฟฟ้าขณะยังไม่ขนานเข้าระบบ	36
รูปที่ 4.21 สถานะของระบบเมื่อขนานเข้าระบบ	37
รูปที่ 4.22 กราฟปริมาณทางไฟฟ้าเมื่อขนานเข้าระบบ	37
รูปที่4.23 ส่วนประกอบการทดสอบประสิทธิภาพเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	38
รูปที่ 4.24 กราฟอัตราการใช้เชื้อเพลิง	39
รูปที่ 4.25 วงจรเก็บประจุแบบควบคุมกระแสด้วย PWM	40
รูปที่ 4.26 ระบบทดสอบ 20 บัส	41
รูปที่ 4.27 ตัวอย่างผลการคำนวณการไหลของกำลังไฟฟ้า	42
รูปที่ 4.28 กำลังไฟฟ้าสูญเสียเมื่อติดตั้งที่บัสต่างๆ	42